

[Aksel Larsen.]

til alle Landbrugsejendomme, der skal overdrages til andre end nære Slægtninge, betyder naturligvis ikke, at Staten i alle Tilfælde vil udnytte sin Forkøbsret, det vil den gøre i de færreste Tilfælde. Det betyder heller ikke, at Staten skal udnytte Forkøbsretten fuldt ud i de Tilfælde, hvor den bestemmer sig til at gøre Brug af den. Den kan ogsaa udnytte denne Forkøbsret til kun at kræve Jord afgivet for f. Eks. blot at faa Tillægsjord til indeklemt Husmandsbrug. Jeg mener imidlertid, at det vil være rigtigt at give Staten Forkøbsret i alle Tilfælde, hvor der sker Ejendoms-overdragelse til andre end nære Slægtninge.

Hvad den i Lovforslaget udformede Bestemmelse om Statens Ret til at kræve Jord afgivet ved Ejerskifte og Bortforpagtning angaar, vil jeg sige, at hvis man gaar ind paa de Tanker, jeg her har fremsat, vil den delvis blive overflødig, men saadan som den er udformet, vil jeg i hvert Fald mene, at den foreslaaede Grænse nedad — 25 000 Kr.s Grundværdi — naturligvis kan diskuteres, men den bør i hvert Fald under ingen Omstændigheder sættes højere, og jeg haaber, at Ministeren paa dette Punkt vil kridte Støvlerne og staa fast.

Der bør desuden en Bestemmelse ind i Loven, som ogsaa giver Staten ubetinget Forkøbsret, naar det drejer sig om Landbrugs-ejendomme, der gaar i Arv til nære Slægtninge, for saa vidt et saadant Ejerskifte omfatter flere Landejendomme. I sin Tid udarbejdede Arvelovskommissionen et Udkast til en ny Arvelov, hvori det netop blev sagt, at ingen maatte arve mere end een Landbrugsejendom. Denne Bestemmelse fjernedes desværre fra Arvelovsudkastet efter Henstilling fra Landboforeningerne. Det vilde være Retfærdighed og imødekomme De samvirkende danske Husmandsforeningers Krav, hvis man indsatte den i denne Lov. I saa Tilfælde maatte Arvingen naturligvis selv have Ret til at bestemme, hvilken af de paagældende Ejendomme han eller hun maatte ønske at overtage.

Det kan naturligvis ikke forbyde, at Ekspropriationsbestemmelsen vækker Modstand, saadan vil det altid være, naar de, som har meget, skal paavirkes til at vise Samfundssind. Den er imidlertid uundgaelig nødvendig, hvis man vil fremskaffe den nødvendige Tillægsjord til Flertallet af de indeklemt Husmænd.

Hvad de Priser, Staten skal betale for Jord, angaar — enten det sker ved Ud-

nyttelse af Forkøbsretten eller paa anden Maade —, forekommer Lovforslagets Bestemmelser urimelige, idet de aabner Mulighed for at skruer Jordprisen meget højt op. Der findes jo i Lovforslagets § 8 g, Stk. 19, en Bestemmelse om, at

„Vurderingsraadene har Pligt til paa Begæring ufortøvet at afgive Attest til Statens Jordlovsudvalg om, til hvilken Grundværdi nærmere angivne Dele af en Landejendom er medregnet ved Ejendommens seneste Vurdering til Ejendomsskyld.“

Hvorfor skal man saa tage Hensyn til den ubestemmelige Faktor, man kalder „Handelsprisen“? Det rimelige vil være, at Staten køber den paagældende Jord til den Pris, dens Vurdering til Ejendomsskyld angiver. Ejeren, som skal afstaa Jorden, vil aldrig kunne føle sig snydt. Han kan højest opdag, at han muligvis gennem lange Tider har snydt Skattevæsenet ved at betale Skat af et mindre Beløb, end han egentlig mener Jorden er værd.

Som det fremgaar af de Betragtninger, jeg her paa mit Partis Vegne har fremført, er vi tilfredse med Lovforslagets Fremsettelse, og vi anser ogsaa dets Udformning for at være et Fremskridt. Vi mener imidlertid ikke, det er tilfredsstillende, og som jeg har dokumenteret, imødekommer det overhovedet ikke de Krav, som er rejst fra De samvirkende danske Husmandsforeninger i deres Efterkrigstidsprogram. Husmændene og Landboungdommen havde vel regnet med, at Det radikale Venstre ubetinget vilde gaa ind for disse Krav, og de havde vel haabet paa, at naar en socialdemokratisk Regering afløste Venstregeringen, vilde den fremkomme med Lovforslag i Overensstemmelse med disse Krav, som i alleregentligste Henseende er Samfundskrav. Vi haaber, at det vil blive muligt under Sagens Behandling her i Tinget at opnaa væsentlige Forbedringer i Lovforslaget, og skal paa dette Grundlag anbefale det til hurtig og velvillig Behandling.

Hvad Lovforslaget om Udlaan til Stats-husmandsbrug angaar, vil jeg indskrænke mig til i Almindelighed at anbefale det til velvillig og hurtig Behandling. Det vil være muligt at diskutere Lovforslagets Udformning og Detailler i Tiden mellem første og anden Behandling. Jeg vil kun sige om Spørgsmaalet Byggelaan og Omkostningerne ved Byggeriet, at jeg tror, at Staten udmærket vel kan inddrage sig paa ikke alene at give rentefri Laan til Byggeriet, men ogsaa at give direkte Tilskud. Vi har jo en offentlig Tilskudsordning, hvad angaar